

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

54. ÉVFOLYAM

1988. OKTÓBER

5. SZÁM

ERŐS VÁR A MI ISTENÜNK

Harci riadó? Diadalmi ének? Az evangélikusok „himnusza”? Ilyen és hasonló szép és lelkes jelzők, kifejezések születtek erről az idén 461 éves énekünkről. Ki tudja, pontosan hány evangélikus nemzedék énekelte már október 31-én vagy más ünnepi alkalmakkal lelkesen, teli torokból? Az „Erős vár a mi Istenünk” azonban ennél több is, kevesebb is, legalábbis az említett jelzők csak féligazságot mondanak róla. Tegyük fel magunknak a kérdést: mit jelent, vagy még inkább, mit jelentsen nekünk ez a gyönyörű szép énekünk?

Emlékeztető ez az ének. Tudom, hogy ennél is sokkal több. Mégis állítom: az éneklő jól, aki egy kicsit emlékezik is. A reformációra, a szerző Luther Mártonra, a körülményekre, amelyekben ez az ének megszületett. A születés dátuma: 1527. Luther egyik életrajzírója erről az évről röviden ennyit ír: „A szenvedés éve. Erős vár a mi Istenünk.” Az érte és éneklő jól ezt az éneket, aki tudja, hogy küzdelmes, szenvedésteljes időben született. A reformáció kezdetének 10. évfordulóján vagyunk, de az ügy, mintha megállt volna, sőt viharfelhők gyülekeznek: vallásháború lesz? Luther ezekben a hónapokban különösen sokat prédikál a sátán erejéről, amiről az énekben is ír, mert világos számára, hogy egy esetleges vallásháború csak az ördög munkája lehet. De ugyanez az év személyes fájdalmat is jelent: egy kedves barátját megégették, Wittenbergben pestisjárvány tört ki, mindenki menekül, Luther marad. Ugyanebben az évben a betegség újabb fajtája is rátört: összeesett, hosszú ideig feküdt

eszméletlenül. Ebben a „szorítóban” született a hitvallás: „Erős vár a mi Istenünk... ha ő velünk, ki ellenünk?” — vagy ahogy József Attila fordította ezt a sort: „Ínségben együtt van velünk”. Igen, emlékeztesse ez az ének a reformáció mai népét. Aki írta, nem egy győzelmes hadvezér, hanem Istennek megpróbált embere. Ami szolgálatából született: Isten ügye. Emlékeztessen ez az ének arra, hogy evangélikusok vagyunk, s ez azt jelenti, hogy ugyanabból az evangéliumból élünk, mint Luther Márton. Leginkább emlékeztessen minket az ének arra, aki „erős várunk,” menedékünk és oltalmunk ma is, változatlanul.

Forrás ez az ének. Tudjuk, hogy az ének alapja a 46. zsoltár. Ebben olvasuk: „ha hegyek omlanak... ha háborognak, tajtékoznak a vizek... Isten a mi oltalmunk és erősségünk.” Ez után a sötét, félelmes és viharos kép után ez következik viszont: „egy folyam ágai (rég fordítású Bibliában: forrásainak árvái) örvendeztetik Isten városát”. Kívül félelmes harcok, földrengések, belül csend, nyugalom és felüdülés. Ezt jelenti: „Erős vár a mi Istenünk”. És Luther azért tudott erről olyan szépen énekelni, mert maga is merített a forrásból, így lett ő maga, szava és éneke is forrássá. Egyik méltatója egyenesen „tűzfolyamnak” nevezi az éneket, amiből erő és hit árad felénk ma is. Luther halála után társait száműzték Wittenbergből. Közülük ketten szomorúan érkeztek meg Weimarba. Az egyik házból ének hangja csendült: „Erős vár a mi Istenünk.” Melancton erre így szólt, ő volt az egyik: „Énekelj csak leányka, nem is tudod,

kiket vigasztalsz.” Valóban, ez az ének a vigasztalás, a hit és erő forrásává lehet, ha komolyan énekeljük. Meríthetünk belőle. Evangélikus öntudatot? Megerősödést egyháziasságban? Bizonyára. Ezenfelül azonban erőt és hitet a szolgáló életre a mában. S akkor nem egyszerűen a gondok és bajok elől menekülünk a „várba”, hanem ott erőt kapunk feladatunk elvégzésére is, mint Luther is kapta a maga idejében és azokban az években is.

Így már lehet ez az ének győzelmi énekké is. Csak már nagyon világos, nem a mi győzelmünkről van szó, nem is egyszerűen egy ügy győzelméről, hanem annak segítségéről, oltalmáról és végső győzelméről, akiről bátran énekelhetjük ma is: „Erős vár a mi Istenünk, Jó fegyverünk és pajzsunk. Ha ő velünk, ki ellenünk? Az Úr a mi oltalmunk.” **K. L. (Ev. Élet)**

Reformációi gondolatok

A reformáció egyháza, mely titokban sejtje, hogy mélységes szakadék választja el a reformációtól, szinte kétségbeesetten éneklő Erős vár a mi Istenünk. De énekelhetjük-e „mi Istenünk”. Isten így szól: „van panaszom *ellened*”... Csodás nap ez: „Mi protestálunk!” Vajon nem halljuk? Protestantizmus nem a mi protestálásunk a világ ellen – a szekularizmus ellen – hanem Isten protestálása ellenünk. „Térj meg!” Ez készítette Luthert a reformáció elindítására. Égned kellene és hideg vagy, ébernek kellene lenned és elrestültél. Örvenedezned kellene és hatalomra vágyódsz. „Azokat cselekedd, amiket először cselekedtél!”

Bonhoeffer

Az öreg Luther

*Arról, mi Worms után történt veled,
ritkábban szólnak költők, történészek.
Legfeljebb annyit, hogy a volt kolostor
falai közt meleg családi fészkek
derűje áradt. Ott él Márton Doktor
feleségestől, apró gyermekekkel.
Istent dicsérve ébrednek föl reggel,
esténként lanton kísért ének csendül.
Egyszer karácsonykor a szoba-jászol
körül a háznép ime körbe táncol
s énekl: „Mennyből jövök most hozzátok.”
Angyal-dalt írt, kit egyszer sújtott átok.
S talán még halálát emlegetik,
hogy békén, hittel hunyta le szemét
ott, ahol született, de még élőbb
békét szerzett, közbenjárta hetekig
viszálykodó testvérek közt, míg végre
megszületett az anyagszárnnyú béke.*

*De kit ragad meg az a negyedszázad
egészben, mit végigküzdött Luther
a bátor Wormsi-hítvallás után?!
Hogy támadja a wittenbergi házat
ellenség, ármány, féktelen rajongás —
s tulajdon lelkét hogy borítja el
ördögi kísértések ezere!
Egy táplálja: az Élet Kenyere.
Az Úgyért fárad, akkor se rettenve,
ha les rá halálos veszedelem.
Zörgős utakon szenved betegen,
a pestis elől, tehetné, nem fut el,
mert nem hagyja el nyáját a pásztor.
Csak ifjan volt hős, császár előtt bátor?
Ó nem, nem kisebb az öreg Luther!
Asztaláról sebtlen viszik nyomdába
írását, meg sem száradt rajt' a tinta.
Vitézik, tanút, int, vigasztal mint a
próféták s apostolok tették régen,
a Lélek hajítja őt azok nyomába!
Dolga hát nem apad, soha nincs vége,
iszonyún megnőtt a felelőssége,
szavát, tanácsát sok nép vigyázza.
Bálványokat dönteni nem volt könnyű,
még nehezebb építeni új világot,
igaz egyházat, melyben a megváltott
keresztény ember olyképp szabad,
hogy jól téve jár — a kereszt alatt.*

*S míg szeme alján gyűl sötét redő,
várja epedten az öregedő
Doktor, ki másoknak kincset adott,
várja „koldusként” a drága, kedves,
igen, „a kedves ítéletnapot”!*

*Mit Isten kezdett, be is végezi.
Boldog, ki üdvét kezébe teszi.*

Scholz László

Scholz László: „A reformáció a keresztény ember elveszített szabadságát adta vissza. — Ez a biblikus, vagy nevezük talán így: ez az evangéliumi szabadság. — Istentől kapjuk ajándékba ezt a szabadságot.”

„... A betű megöl...”

Ilyen bizodalunk pedig a Krisztus által van Isten iránt. Nem mintha önmagunktól, mintegy a magunk erejéből volnánk alkalmasak, hogy bármilyen ítéletet mondjunk; ellenkezőleg, a mi alkalmasságunk az Istentől van. Ő tett alkalmassá minket arra, hogy az új szövetség szolgálai legyünk, nem betűé, hanem Léleké, mert a betű megöl, a Lélek pedig megelevenít.

Ha pedig a halál szolgálata, amely betűkkel köbe van vésvé, dicsőséges volt, úgyhogy nem tudtak Izráel fiai Mózes arcára nézni arcának múlt dicsősége miatt, hogyne volna még dicsőségesebb a Lélek szolgálata? Mert ha a kárhóztatás szolgálata dicsőséges, mennyivel dicsőségesebb az igazság szolgálata! (2Kor 3:4-9)

A BETŰ MEGÖL

Ezt a rövid kis mondatot, amely a második Korinthusi levél fent idézett szakaszából való, sokszor hangoztatjuk. Hozzuk közelebb szívünkhöz, lelkünkhöz, mert ez az alaposan félreértett igékhez tartozik.

A „betűn” a formát, az emberi gondolat kifejezési formáját értjük. Azt akarjuk ezzel a rövid mondattal mondani, hogy nem a forma a fontos, hanem a formában megjelenni akaró lényeg.

Az bizonyos, hogy a betű nem több, mint a gondolat teste. De amiképpen az ember gondolat nélkül nem él, úgy az ember gondolata sem él a betű nélkül.

A gondolat természetesen több mint a betű. Sokszor érezzük, hogy a betűk nem tudják maradék nélkül kifejezni gondolatunkat. A forma túlértékelése a lényeg elhanyagolásához, tehát képmutatáshoz vezethet. De az is igaz, hogy ezt legtöbbször a rendetlen és lusta emberek hangsúlyozzák s e mögött mulasztásaik bűnét rejtegetik.

Sokan a betűn, átvitt értelemben, a paragrafust értik. Legtöbbször azok, akiknek valami érdekük fűződik a törvény paragrafusai laza értelmezéséhez, akik a rugalmas törvényt magyarázatból valami jogtalan előnyt szeretnének maguknak szerezni.

Isten a törvénytisztetel Istene! Áll ez emberi törvényekre is. Lehet, hogy a paragrafusok túlértékelése megnehezíti az életet, de paragrafusok nélkül zűrzavarossá lesz az élet. Ha pedig egy törvény igazságtalan, vagy túlélte önmagát, rendszerint van törvényes lehetőség arra, hogy azon változtassanak.

Vallásos emberek „betűn” sokszor nem értenek mást, mint a Biblia burkát. Azok az emberek, akik így gondolkodnak, arra szoktak hivatkozni, hogy a Bibliának ket-

tős értelme és értelmezési lehetősége van. Az egyik az (akkori helyzetre vonatkozó) ún. történeti értelmezés, a másik pedig Isten mai üzenetét keresi benne. Erre válaszunk ez: a Szentlélek a betűkben kifejezett Igéhez kötötte magát. (Olvasd: 2Péter 1:21 és Máté 5:17-18 verseket.) Aki ezen túlteszi magát, az rajongó, a rajongás minden kísértésével és veszedelmével együtt.

Mit akart mondani Pál apostol, amikor ezt írta: „...a betű megöl...”? Pál számára a betűk: Isten törvénye, amire úgy néz, mint Isten ajándékára. Az egykor kőtáblákra vésett törvény nélkül az ember nem ismerte volna meg önmagát, bűnös hajlandóságát. A törvény tükrében döbbenhet rá az ember a maga teljes elveszettségére és arra, hogy Megváltóra szorul. Így lett Pál apostol előtt a törvény „Krisztusra vezető mesterré”. A törvény azért adatott, hogy mi belássuk a törvény teljesítésének emberi lehetetlenségét, amikor nem tudunk mást mondani, mint ezt: „*Én nyomorult ember! Ki szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?*” (Róma 7:24) Így ragyog fel Krisztus váltságshalála, amellyel eleget tett a törvénynek, Isten igazságának ott a keresztfán. Ezért írja az apostol Galata 3:24-ben a törvény céljáról, hogy az „*Krisztusra vezető mesterré lett*”.

Mit akarsz testvérem? Az Írás törvényében maradni, önmagad erőfeszítésével a mennyek országát kiérdemelni s azután csődbe jutni? Vagy vállalod a csődöt már itt a földi életben, vállalod-e a váltságot, melynek útja a teljes összetöretésen át vezet a maradéktalan kegyelemhez?

„...A betű megöl, a Lélek pedig megelevenít!”

Egyed Aladár

Segítsük az erdélyi menekülteket!

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia készségesen fogad el adományokat az erdélyi menekültek megsegítésére és szívesen továbbítja azokat a magyarországi Evangélikus Egyház menekültszolgálatához. Csekket kérjük HUNGARIAN CONFERENCE — ELCA névre kiállítani, „Erdély” szóval megjelölni, és 9715 Lake Avenue, Cleveland, Ohio 44102 címre elküldeni.

Mit várok a Fasori Evangélikus Gimnáziumtól?

(Legutóbb hoztuk a Lelkipásztor 1988. júniusi számában megjelent tanulmány bevezető részét, mely nyilvánosságra hozta a Fasori Gimnázium 1952-ben történt megszüntetése hátterét és igazi okait. Az alábbiakban a szerző a jövőre ismét meginduló iskolával kapcsolatos néhány alapvető követelményt körvonalaz.)

MIT VÁROK A GIMNÁZIUMTÓL?

1. Magas színvonalat. Nem kell bizonyítani, hogy egy közepes, vagy átlagosnál gyengébb színvonalú iskoláért nem érdemes áldozatot hozni. Az oktatás magas szintjére kötelez a név, a hagyomány is. Természetes, hogy ezzel nem mondok újat, csak éppen rögzíteni szeretném az általános elvárásokat. Azt is tudom, hogy erről kell a legkevesebbet beszélnem. A volt tanári karból az élők, akik erejükhöz

„Az egyházak helyzete Magyarországon”

— volt a témája egy négynapos szimpóziumnak, melyre egy csoport magyar és magyarul beszélő történész, szociológus és teológus gyűlt össze Oslóban augusztus végén.

Balla Bálint berlini szociológia-professzor a magyarországi társadalmi reformokról szolt, s azoknak az egyházakra vonatkozó következményeiről. **Pósfay György** egyháztörténész (Genf) a magyar egyháztörténet néhány olyan pontját tárgyalta, melyek jelentőséggel bírnak a jelen helyzet megértésére. A vallásszociológiai kutatás feladatairól és lehetőségeiről a bécsi római katolikus egyházzsociológiai intézet vezetője, **András Imre** tartott előadást, a magyar kommunista párt egyházpolitikájának fejlődését pedig **John V. Eibner** magyarul is beszélő amerikai kutató (London) világította meg. Az Evangélikus Világszövetség strasbourgi ökumenikus kutatóintézetének volt igazgatója, **Vajta Vilmos** professzor (Alingsås, Svédország) az utóbbi hét év magyarországi keresztény-marxista dialógusait értékelte.

Nem volt egyöntetű válasz arra a kérdésre, hogy az egyházak jelenlegi helyzete vajjon „követendő példává” lehet-e a többi szocialista ország számára, vagy pedig inkább „a szabály alól való kivételnek” tekintendő. De egyetértettek a résztvevők abban, hogy a jelen helyzet fontos feladatokat rejt magában a magyarországi egyházak számára, s hogy külföldi magyar kutatók és szakértők, ki-ki a maga területén, kutatásaik eredményeivel segíthetik hozzá a magyarországi egyházakat ahhoz, hogy integritásukat és identitásukat megőrizzék (vagy: visszanyerjék).

A szimpózium ülésén **Terray László** norvégiai evangélikus lelkész elnökölt, s megtartását az Euromedier nevű oslói keresztény médiatársaság tette lehetővé.

képeket egy átmeneti időre reaktiválódnak, a szakmai színvonal átadásának és további biztosításának is várt letéteményesei. S megnyugtatónak látszik e tekintetben az is, ahogyan az állások betöltésénél a megfelelő szakmai színvonal elérése biztosítottnak látszik: két nyelv ismerete, amelyek a világ szakirodalmának figyelését teszik lehetővé, lehetőleg doktori cím vagy megszerzésére elkötelezés, és pályázat, amelyik során a legmegfelelőbb jelölt kerülhet katedrara. Ezekben a remélt erőfeszítésekben ott kell lennie többi egykori középiskolánk értékes hagyományainak, színvonalának, igényességének is.

2. Várom a gimnáziumtól egy tudatos hitű evangélikus értelmiségi réteg nevelését. Ezzel ellene mondok a régi egyházi gimnáziumok egyik hagyományának, amelyikre sokan büszkén hivatkoznak, s amelyik éppen a fasori gimnáziumban is markánsan jelentkezett: a liberális szellemnek, amelyik betöltötte. Ha régen meg is engedhettük ezt magunknak, ma ez nem lehet cél. Bizonyára jobb volt valamiféle álszent, módszereiben inkvizíciós szellemnél. A kényszerzubbony kényszere sem lehet ugyancsak ma sem cél. De evangélikus egyházi gimnáziumban nevelni csak úgy van értelme, ha az ott nevelődő ifjúságot kiteszük olyan hatásnak, amelyik hitre indít, tudatos keresztyénné nevel. Legalábbis megtegyük azt, ami ebből a mi feladatunk.

Nem a gimnáziumtól várom, hogy ennek a feladatnak egyetlen letéteményese legyen. Gimnázium nélkül is jutottak tudatos hitre fiatalok gyülekezeti ifjúsági munkában, egyéb alkalmakon megérintve. Mégis, úgy érzem, a magát a múltban büszkén értelmiségi egyháznak valló egyházunk lassan az értelmiségét veszítette el. A konfirmáció után a legtöbb gyülekezetben a fiatalok nagyon kis hányadát értük el évtizedeken át, legkevesébe talán a továbbtanulókat, hiszen egyetlen állami gimnáziumban sincs hitoktatás. S ha szerény méretekben is, de a többi egyházban mégiscsak nevelődött egy értelmiségi réteg, amelyik egy életen át hordozza az egyházi gimnáziumból hozott hatásokat. Nem lehet egymás ellen kijátszani a gyülekezeti ifjúsági munkát és a gimnáziumot, de helyettesíteni sem egymással.

Nagyon kevésnek érzem a gimnáziummal kapcsolatban egyházi oldalról már megfogalmazott célt, hogy t. i. „a gimnázium felállításával a Magyarországi Evangélikus Egyház hozzá kíván járulni a

magyar kultúrához, azáltal, hogy jól képzett fiatalokat ad a magyar közművelődésnek”. Ez, a kultúrprotestantizmust felidézhető cél is nagyon kevés és semmiképpen nem egyházi így. Nem tagadom, hogy volt is, és természetesen lesz is ilyen, a közművelődést gazdagító hatása is. Ahogyan ott volt a múltban, magától értődő természetességgel lesz ott a jövőben is. De ha csak ez lenne a cél, akkor ezért megint csak nem érdemes egyházi gimnáziumot fenntartani. Ez a cél csak másodlagos, ha természetes is, de mintegy mellékhatás. Örömmel fogadom és vállalom ezt is. De ha csak ezt tűzzük ki célul, ami minden állami középiskola magától értődő célja, akkor mi éppen a lényegét veszítjük el. Azt, ami miatt nem állami, hanem egyházi, ezen belül éppen evangélikus a gimnázium. Egy evangélikus gimnázium fő célja csak egyházi lehet: tudatos hitű evangélikus értelmiség nevelése. Az értelmiség szóban önmagában is benne van a jelzett közművelődési cél. S ha az ott tanulókat magas színvonalon fogjuk képezni ismét, ezzel valóban hozzájárulunk a magyar, sőt az egyetemes kultúrához. De egyházi iskolánál itt megállni nem lehet. A gimnáziumban majd nevelődő értelmiségre úgy gondolok reménységgel, hogy az egyházát, hitét, Istenét belülről vállaló emberekből is fog állni.

Magától értődő számomra, hogy e cél elérésében mindenféle kényszert, kényszerítő erőt, erőszakos ráhatást elutasítok. A döntés belső szabadsága a diákoknak is joga kell hogy legyen, egyéni ügye, lelkiismereti kérdése. És természetes, hogy a hit elleni döntés annak kinyilvánításával együtt sem kizáró ok az iskolából! Ilyen értelemben az említett és emlegetett liberalizmus szellemét vállalom. De mulasztásnak, éppen ezért bűnnek tartanám, ha egyházunknak a gimnáziumban nevelődő fiataljaira nem Urunk missziói parancsának elkötelező feladatával néznénk: „Te gyetek tanítvánnyá minden népet...” (Mt 28:19). És ez minden egyházi tevékenység elsődleges célja, így a gimnáziumban sem állhat majd a sokadik helyen, esetleg rejtve vagy egyáltalán nem megfogalmazottnak. Ne szégyelljük kimondani, és mintegy mellékest becsempészni titokban az újra nyíló gimnázium céljai közé. Minden más, ha mégoly fontos is, csak ráadás és többlet. Társadalmunknak is így teszünk a legtöbbet.

Túlságosan pragmatikusnak érzem azt a másik, ugyancsak már magas egyházi

szinten megfogalmazott célt is, hogy a gimnázium a lelkesítő utánpótlás megteremtésének a záloga is lesz. Hiszem, hogy így lesz, de ez már csak következmény, és egy következményt célul kitűzni kevés. Ha lesz ilyen eredménye, csak abból az elsődleges célból fakadhat, hogy fiatalok hitre jutnak, abban megerősödnek, azzal élni és szolgálni akarnak. És ez nemcsak a lelkesítő szolgálatban fontos és lehetséges. Tudatos hitű evangélikus orvosokra, mérnökökre, tanárookra éppen úgy szükség van, mint lelkesítőkre.

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$6 per year by the Hungarian Conference—Evangelical Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send Address changes (Form 3579) to ERŐS VÁR P.O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 5 (253) Vol. 54.
OCTOBER 1988

Az "Evangelical Lutheran Church in America" Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"

P.O. BOX 02148

CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja beföldön egy évre 6 dollár, Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár, vagy 10 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Classic Printing Corporation
9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

3. **Várom a gimnáziumtól, hogy evangélikus szellemi központ is legyen.** Műhely, ahol nemcsak a gimnazisták formálódnak, hanem hatása a magyar evangélikus értelmiségre, s rajtuk keresztül egyházunk egészére kiterjed. Óriási jelentőségűnek érzem, hogy éppen budapesti székhellyel működő gimnáziumunk lesz. Az iskolai szünetekben a kollégium segítségével például szakkonferenciák rendezhetőek. Egyszer orvosok vitathatják meg szakmájuk és a hit kérdéseit, máskor egy szimpozion a környezetvédelem és keresztyén felelősségünk összefüggéseit vizsgálhatná. Illetéktelen vagyok itt erről többet mondani, csak a hiányát éreztem eddig annak, amit most reménységem szerint a gimnázium ígéretesen magában hordozhat: egy evangélikus szellemi központ csíráját is.

4. **A felvázolt célok eszköztudatos odafigyelve kell megteremteni.** Szintén a teljesség igénye nélkül néhányat a célok elérésének emberi eszközeiből is felsorolok.

a. Keresztyénségüket belülről vállaló tanárok, ilyen tanári kar. A jó színvonal nem lehet abszolút mérce, — legalábbis nem az egyetlen. A pályázatok elbírálásánál, a legmegfelelőbb tanárok kiválasztásánál ott kell legyen egy megkívánt egyházi háttér megléte, amelyik az illető tanár hitében is megmutatkozik.

Nem kívánom, hogy a szaktanárok hitértítők legyenek. Nem az a dolguk. Legyenek mindenek előtt jó tanárok. De az elvárható mindenkitől, aki egyházi iskolában tanít, hogy belülről vállalja annak egyházi jellegét, hitbeli és erkölcsi következményeivel. S legalább ne romboljon ott, ahol nem tud építeni.

A veszélyt, hogy egyháztól távol élő, esetleg ateizmusukkal is hatni akaró tanárok is lesznek megint, reális lehetőségnek látom. Egy jó gimnázium vonzza azokat, akikben szakmai ambíció van. Mások jelentkezhetnek munkahelyük rossz légköre vagy rosszindulatú vezetője miatt. Egy egyházi gimnázium önmagában is lehet vonzó, nyugodtabb, békésebb légkör és jó színvonal ígéretét hordozó. De egy menekülési vágytól motivált jelentkezés még kevés, csakúgy, mint a jó iskolában tanítás vágya. A tanári karba kerülés valahogyan megfogalmazott feltétele kell legyen: vállalja-e belülről is, hogy egyházi szolgálatba lép, annak minden belső és külső következményével? És felelt nemcsak a tanári karnak kell majd örködni, hanem egy ezzel megbízott egyházi testületnek is.

b. A célok elérésének emberi eszköztudatos rendszerében változatlanul igen fontos-

nak érzem a hitoktató személyét. Az Északi Evangélikus Egyházkerület 1986. november 5-én tartott közgyűlése elé terjesztett indítványomat hadd idézzem, amelyikben javasoltam és kértem, mint a Fejér-Komáromi Egyházmegye egyik képviselője, hogy a közgyűlés, s majd az országos közgyűlés is, tűzze napirendre és tárgyaljon a volt Fasori Evangélikus Gimnázium visszaállításáról. Indítványoztam egy tárgyalóképes bizottság kijelölését is, amelyik a kérdést részleteiben megvizsgálja anyagi és egyéb kihatásaival együtt. Ezt az indítványt aláírta Puskás János, a megye másik kiküldöttje is, és támogató aláírásával ellátta Labossa Lajos esperes is. Ebben utaltam már a várható egyházi ellenvetésekre: „Egy másik ellenvetés az, hogy a volt fasori gimnázium nem volt elég egyházas szellemű, így visszaállításával sincs garancia, hogy biztosítaná — az egyezmény szavaival élve — „az újabb lelkésznevelés előképzetését”. De a múlt hibáiból tanulni is lehet. Egyházunk egyik legfontosabb feladatkörre lenne bizonyára az újraalakuló gimnázium hitoktatói státusza. Egy elkötelezett, az ügyért égő és természettudományosan is képzett hitoktató kiválasztásának bizonyára alapvető szempontnak kell lennie.”

Mindezért az új hitoktató személyének kijelölése semmiképpen nem lehet tanári kari belügy. Nem eshet bele abba az alapelvbe, hogy a volt tanárok automatikusan az új tanári kar alapító tagjai. Ennek a státuszuk ki kell kerülnie az iskola hatásköréből, s fontosságának megfelelően — a teológiai tanárokhoz hasonlóan — a pályázatok felett az országos presbitérium dönthetne, feltételezve egy döntés előtti széleskörű, lelkesítő közvéleményre hallgató tájékozódást is.

c. A tudatos hitű evangélikus értelmiség nevelésének egyéb eszközei is kell, hogy hivatalosan hozzátartozzanak az iskola arculatához, órarendjéhez is. Így rendszeres csendesnapoknak, evangélicizációknak, a minden reggeli áhítatnak is a templomban. Itt ismét nem merülhetek bele a részletekbe, csak a fontosságukat húzhatom alá. Hogy az iskola ne csupán egyházi keretek között működő gimnázium legyen, hanem az **egyház gimnáziuma**.
Zászkalicky Péter

Friedrich Lajos: „Lehet reformáció száz, de amíg a szíved Isten szívéhez nem ér, addig neked nem lesz reformációd. Komolyan venni Istent és örök pillanatok vándorútján mindig visszatérni Hozzá, ez a reformáció.”

Az eretnek

Az öreg Kotró Bálint a Nyika völgyében lakott, jó két óra járásnyira a környék egyetlen evangélikus templomától, mégsem késett el a vasárnapi istentiszteletről soha. Rendszerint az első harangszó előtt érkezett, a „gyerekei” már várták. Tudták, hogy mindig kerül elő valami finomság a zsebeiből, főként dió, mogyoró.

De a kicsik nem csak erre vártak. A Bálint bácsi meséire is szomjaztak, amik egytől egyig Jézusról, a Megváltóról szóltak. Mesemondás alatt eltűnt szemük előtt a bekerített templomkert s ott jártak a Genezáret tavánál a part fehéres, izzó homokján, aminek hátán fényes kagylóhéjak csillogtak. Látták a halászbarkákat, a kivetett hálókat és a hálókból látták a pikkelyes testű, ficánszó halakat is. Látták a tengeri rákok éles ollóit belemetszeni a háló madzagjába s a rákok meredt szemét, amiben sötét harag ült. A levegőben fényesség izzott, s a dombon, a partnál feljebb emberek sokaságát is látták. Minden égtáj ontotta őket. Jöttek a vakok, a sánták, a bélpoklosok, a kíváncsiszkodók és a kétségbe esettek.

S mindegyik Jézust kereste.

S látták Jézust is, akit körülvettek. Ó, milyen szép volt és fenséges, milyen szelíd szavú, amint szólt hozzájuk. Arcán mélységes szájalom és szeretet, amikor egyszer csak megindult Simonnak, a Jóna fiának fáradt élete felé.

Így indult a történet s az öreg szavainak hallatán szinte víziószerűen élték át a gyermekek Péter apostol elhívásának történetét. De ez csak egy volt a sok történet közül, amit az igéből kifogyhatatlan öreg a lelkük elé bontott.

Bizonyságtételei nyomán aztán gyümölcs is érett. Gyerekszájak nyíltak el esténként imára s hálát adtak azért, hogy a jó Pásztor juhocskaí lehetnek.

Lassanként híre kelt az öreg szép meséinek és volt már hallgatói között minden valláshoz tartozó. Ám volt, aki ezt

nem nézte jó szemmel. A kis Vér Pista apja meg is tiltotta a fiának, hogy átlépje az öreg templomának a küszöbét. Oda nem teheti be a lábát, mert oda az „eretnek” járnak, akik mind a pokolba jutnak haláluk után. Olyanokat is mondott, hogy ez az öreg „Luther bácsi” jobban tenné, ha nem mérgezné meg az ártatlan kis gyerekek lelkét és hallgatna. A prédikálás a papok dolga, annak meg annyi köze van a papi tudományhoz, mint a hajdunak a harangöntéshez.

Pistán fogott is az apai intelem. Nem lépte az át többet a „lutheránus” templom küszöbét. S még csak nehezebbre sem esett továbbállni, amikor elhangzott a harmadik harangszó. De hát gyerek volt és szerette a mesét, így azok meghallgatását, ha csak tehette, nem mulasztotta el vasárnaponként ezután sem. Úgy nyár derekán aztán egészen elmaradt a templomkert kis gyülekezetből. Elment volna azután is még, de hát utolsó otlétekor csak nem tudta elhallgatni azt, amit az édesapja, akit nagyon szeretett, annyira a lelkére kötött. Azt, hogy az evangélikusok mind eretneknek és egy sem jut közülük be haláluk után a mennyországba. Mindnyájan a pokolba kerülnek. Aztán, hogy kimondta, várt valami égszakadás-földindulásra, de az öreg Kotró Bálint csak azt kérdezte meg tőle: kitől hallottad ezt, kisfiam?

Az édesapám mondta! És tudja is!

Az öreg „eretnek” arcára kiült a fájdalom és a szomorúság és így válaszolt: Szegény, szegény kis fiam, hogy ki jut a mennyei Atya házába, azt nem az emberek döntenek el, de téged arra kérlek, szeresd tovább is nagyon a te édesapádat. Pista valami másra várt, arra, hogy ellentmond az öreg igehirdető, megszidja vagy elkergeti, de attól, amit látott, szinte sóbálványnyá merevedett. Mert az „eretnek” szeméből hullani kezdtek a könnyek. Már nem szólt többet: sírt.

Vér Pista meg, mintha puskából lőtték volna ki, elszaladt.

Többet nem jelent meg az öreg „meseóráin”.

Pár hétre bejárta a kis városkát a hír, feltörte valaki a templom perselyét és elrabolta az Isten pénzét! A csendőrök nyomoztak a tettes után, de eredménytelenül. Aztán, mivel minden csoda csak három napig tart, a kis városka lakói meg is feledkeztek a lopásról.

Úgy dióverés idején, az egyik vasárnapon Kotró Bálint arra figyelt fel, hogy idős hallgatója is akadt, aki megvárta, amíg elmondta az elveszett juhocska történetét, akiért a szakadékba is lement a jó Pásztor, Jézus, és felhozta onnan. Mert nagyon szerette elítélte juhocskaí is.

Harangozni kezdett Miska bácsi, az öreg harangozó s Kotró Bálint felállt, hogy induljon az istentiszteletre.

Akkor lépett mellé az idegen, aki nem volt más, mint a Vér Pista édesapja. Az ajka remegett, amikor megszólalt. Ha Istent ismer kend, bocsásson meg nekem és jöjjön el hozzám. A fiam szeretné még egyszer látni.

Útközben tudta meg, hogy Pista leesett a diófáról és karóba zuhant, ami felnyársalta. Egyetlen kis fiam, zokogott a nagy, erős ember, az én fiam, a Pista meghal.

Pista feküdt az ágyán. Arcán halálos sápadtság, szemében szűkülő félelem. Igen nagy fájdalom gyötörte, a hasát roncsoolta össze a karó, beszélni is alig tudott.

A szobát mindenki elhagyta. Pista kívánta így. Csak az öreg „eretnek” maradt mellette, ráncos kezével szeretettel simított végig Pista verejtékező homlokán.

Én loptam el az Isten pénzét Bálint bácsi. Én, én tettem. Bár csak ne tettem volna! És most meghalok. Tudom. Apámék sírnak, pedig jobb így. A pokolba jutok, félek a haláltól.

De most már én is láttam Jézust, az arca szomorú, amint engem néz. És könnyezik miattam, aki tolvaj vagyok. És nem is bocsát meg nekem soha.

Elhallgatott.

Szájába vér gyűlt, kiköpte. Krisztus öreg szolgálójának a szíve megtelt végtelen, nagy mentő szeretettel. Szeme fényesülni kezdett és Pista úgy látta, olyanok most, mint a Megváltó szemei. Aztán a kegyelemről beszélt, amely végtelen és mélyebb, mint a tenger. Ezért nincs olyan nagy bűn, amire szent vérével Jézus bűnbocsánatot ne szerzett volna.

Csak kérni kell és adatik!

Kérjük együtt — suttogta Pista — nem akarok bűnben meghalni. Az öreg letérdelt a beteg ágya mellé, megfogta Pista kezét és imádkoztak.

Pista azt kérte az Úr Jézustól, bocsásson meg neki és ne legyen miatta többé

..... Az Egyesült Államokban és Kanadában élő olvasóink számára a Fasori Gimnáziumra való adakozás legegyszerűbb módja: a csekket **Hungarian Conference — ELCA** névre kiállítva („Fasor” megjelöléssel) küldjük erre a címre:

Hungarian Conference — ELCA
9715 Lake Avenue
Cleveland, Ohio 44102

szomorú. Ő úgymint meghal és nem csinál többé semmi rosszat.

Az öreg Kotró Bálint pedig a könnyei között hirdette neki az Úr Jézus nevében a bűnbocsánatot.

Vér Pista arca kiderült. Mosoly futott át kínjai között is éppen akkor, amikor felbúgott az utcán a mentőautó szirénája. Pistát kórházba vitték. Vele mentek a szülei is. Bálint bácsi meg elindult hazafelé.

Ment, mendegélt az áradó napfényben s a kis városka határán túl, az erdei vágáshoz érve, öreges hangján énekelni kezdett:

Krisztus, ártatlan bárány,
Ki miértünk megholtál
A keresztfán oltárán.
Nagy engedelmes voltál,
Irgalmaz nekünk, óh Jézus, óh Jézus!

E történet óta sok-sok esztendő gurult már tova, közel ötven éve, Bálint bácsit, az öreg „eretneket”, akit sokan „Luther

Scholz László Krisztus-ének

Öröme lelkeknak,
gyönyörű álma,
tavaszi kertemnek
virágos ága,
derűm a bús úton,
napom az égen –
ez vagy te Krisztusom,
ez vagy te nékem.

Örökös Útitárs,
kezemet fogjad!
Ha velem együtt jársz,
térdem se roskad.
S még ha megbotlom is,
fölemelsz tündémt,
felhőző gondom is
eloszlik füstként.

Szól-e még lágy dallam,
amit a sors hoz?
Vagy sebet ejt rajtam?
Te vagy az Orvos!
Maradj meg lelkeknak
öröme, vágya,
ritkuló kertemnek
viruló ága!
(Jót várj c. kötetből)

Sólyom Jenő: „A reformáció Magyarországon is az volt, ami másutt: az evangélium hirdetésének helyreállítása a keresztyének gyülekezeteiben; arra kellett, amire másutt; arra, hogy az egyház valóban egyház legyen.”

bácsinak” csúfoltak, eltemették, sírdombját is belepte volna a vadcsalán, a gyom, hiszen senkije se maradt, aki gondozhatná s hol lenne már az egyszerű fakereszt, az is elkorhadt volna réges régen, ha nem gyűgült volna meg Vér Pista, akiből Jézus élő hitű tanítványa lett és az nem állított volna szeretete jeléül a sírjára drága márványkeresztet és nem gondoztatná a régi sírt, az „eretneket”, az ő „Luther bácsi-ját”, akihez elzarándokol Halottak napján minden esztendőben, hogy ott letérdeljen, mint egykor Ő a betegágya előtt s elmondjon egy-egy imádságot. Ilyenkor

gyertyákat is éget a síron, ősrégi katolikus szokás szerint, hogy az örök világszűz fényeskedjék neki. Mert nem tért át evangélikusnak, tudván, hogy ezt Krisztus Urunk sem veszi rossz néven tőle oda-fenn.

Az „eretnektől” tanulta meg, ami később a lelkében meggyőződéssé is érett, hogy nem az jut el az atyai házba, aki evangélikus, katolikus vagy baptista, hanem csak az lesz a kiválasztott, aki hisz Jézus Krisztusban, aki azt mondotta:

„Aki hisz énbenem, ha meghal is, él”.
Jakus Imre

IRATTERJESZTÉS

Biblia. A teljes Szentírás mai magyar nyelven. A Függelékben nyolc színes kép-pel \$12.00

Zseb-Biblia. Hajlékony fedőlap, Károli fordítás, 11x16 cm \$8.00

Újszövetség. Az új fordítás próbaszövege. Amerikai Bibliatársulat, 1957, kemény fedőlap \$3.00

Lukács evangéliuma. Svájci Bibliatársulat 1957 \$0.50

János evangéliuma. Svájci Bibliatársulat 1957 \$0.50

Dr. Brachna Gábor: **Útmutató a Biblia olvasásához.** Jó segédeszköz a Szentírás 66 könyvében való eligazodáshoz. Spirálkötés, 224 old. Önköltségi ár ... \$8.00

Keresztyén énekeskönyv. A Dunántúli ev. énekeskönyv rövidített kiadása, új rész-szel. Gazdag imádságos és káté-anyaggal. Evangélikus Világszövetség, 1957. 513 oldal \$6.00

Negyedórak Isten előtt. Kemény Péter ausztráliai lelkész 61 igehirdetése. 218 oldal \$7.00

Ne félj! Áhítatoskönyv Túröczy Zoltán igehirdetése alapján az egyházi év minden alkalmára. Összeállította: Egyed Aladár. 135 oldal \$6.00

Útravaló. Ordass Lajos imádságba foglalt meditációi az év minden napjára. 420 oldal \$8.00

Amerikai—Magyar Evangélikus Házi Oltár. Ordass püspök és 18 külföldön élő lelkész imádságai az élet különböző alkalmaira magyar és angol nyelven. 96 oldal. \$2.00

Krisztus tanúja. Luther élete. H. Beintker német Luther-kutató munkája. Fordította dr. Pálffy Miklós. 52 oldal. \$2.00

Luther. A nagy reformátor életrajza, lelki arca, tanítása. Három püspök és vezető teológusok tollából, számos képpel. 48 oldal. \$2.00

Doktor Luther Márton Kiskatéja. 27 oldal. \$1.00

Pásztorokkal vagyok útbán. Adventi,

karácsonyi elbeszélések és versek. 80 oldal (antikvár példányok). \$1.00

Ordass Lajos: **Válogatott írások.** Súlyos idők nagy tanújának és szenvedőjének igehirdetési, cikkei, hivatalos és magánlevelezése az 1924—1978 közötti évekből. Válogatta és az utószót írta Szépfalusi István. Bern, 1982. 413. oldal. \$25.00

Ordass Lajos: **Önéletrajzi írások.** Alázatos, de megingathatatlan helytállás Krisztus, az egyház és a magyar nép ügyéért. Válogatta és az utószót írta Szépfalusi István. Bern, 1985. 464 oldal. \$25.00

Szépfalusi István: **Pótszigorlat — 1955, 1983.** Egy volt magyarországi lelképásztornaplója, mely nehéz idők izgalmas eseményeit örökíti meg. Bécs, 1984. 400 oldal \$20.00

Ordass Lajos: **Önéletrajzi írások II.** A korábbi kötet folytatása, mely Ordass püspök feljegyzéseit tartalmazza 1956-tól 1978-ig. Válogatta és az utószót írta Szépfalusi István. Bern, 1987. 576 oldal, ára \$35.00.

Karner Károly: **Apokalipszis.** A János apostol mennyei jelenéseiről írt könyv fordítása és magyarázata. 275 o. . . \$10.00

Passió-énekek. Hallgrimur Pétursson nagyszabású műve, az izlandi irodalom remeke, Ordass Lajos fordításában Izlandban jelent meg. Szép kötés, 233 oldal. \$7.00

Kaj Munk: Három dráma. Fordította és bevezetőt írt: Ordass Lajos. A dán mártírköltő három legnépszerűbb darabja: Az ige (1925); Kohóban (1938); A bíró urak (1942). 205 oldal \$4.00

*
Fenti árak **USA-dollárban** értendők, magukban foglalják a postai szállítási költséget is. Könyvrendelés a pontos név és cím, valamint a vételár beküldésével:

Hungarian Conference — LCA
9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102

A csekkre ezt kell írni: **Hungarian Conference — LCA.**

Korunk hőse: LIPTÁK BÉLA

Mikor ezek a sorok íródnak, még nem lehet tudni, hogy milyen hatással jár majd a „világtüntetés a Dunáért”, melyet október 30-án Budapesten és számos ország magyar követsége előtt, majd november 6-án az osztrák, csehszlovák stb. képviselők tartanak szerte a világon. E tünemények egyik csúcspontját jelentik annak a példa nélkül álló világméretű szervezkedésnek, melynek megindítója és élharcosa **Lipták Béla** hidrotechnikai mérnök, a Yale egyetem professzora. A mozgalmak célja a bős-nagymarosi vízlépcső munkálatainak leállítása. Az építkezés a Csallóköztől Visegrádig tönkretenné a Duna mentét, sőt — egy erős földrengés esetében — még Budapestet is veszélyeztetné. „Ez lesz a mi második Trianonunk” — e túlzó mondattal érzékeltette a veszély nagyságát egy otthoni hozzászóló!

A Magyar Környezetvédő Alap elnöke, Lipták Béla (címe: 84 Old North Stamford Road, Stamford, CT 06905) fáradhatatlan szívóssággal küzd, ír, szervez, tömegeket mozgat meg idekint és Magyarországon. Valóban, korunk magyar hőse ez a rendkívüli ember. Az pedig külön örömeinkre szolgál, hogy egy hittestvérünkről van szó, az Erős Vár buzgó olvasójáról és előfizetőjéről.

*

Kérés a teremtett világ védelméért

*Világot teremtő Istenünk
Mily sok szépséget adtál nekünk:
Szárazföld, tenger és levegő
Mind alkotásod oh Teremtő!
És megteremtetted az embert,
Benépesítetted a földet,
Teremtő nagyságod hirdeti
Ami az embert körülveszi,
Csodálattal tölt el bennünket,
S hála a készletet szívünket
A változatos, szép világkép.
Oh őrizd meg, hogy maradjon ép,
Ne pusztítsa el az ember,
Ki környöreletet nem ismer
Azt, mit Isten bölcsen alkotott,
És mindezeideig fenntartott.*

Vértesi Jolán

ÉVI 6 DOLLÁR

az Erős Vár előfizetési díja. Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár, vagy 10 kanadai dollár.

GYÜLEKEZETI HÍREK

BUFFALO

Lelkész: **Buthy Dénes** esperes

Templom: 1037 Grant Street; paplak: 1035 Grant Street (14207). Tel.: (716) 873-2077. Angol—magyar istentisztelet minden vasárnap és ünnepnap de. 10 órakor.

Július 25-től 29-ig tartottuk meg Nyári Biblia iskolánkat 15 tanuló és három tanító részvételével. Augusztus 21-én a Lawn Fete alkalmával nagyszámú közönség volt jelen. A templomudvar telve volt a résztvevőkkel. Tiszta maradvány közel \$1500. E helyen is köszönetet mondunk mindazoknak, akik a jó Isten segítségével a sikert lehetővé tették: Balogh Sándor és Erzsébet (Welland), Bogold Mary és Bobbie, Buthy Éva, Jason és Mike, Csendom Júlia, Hatala Erma, Fűzi Dódi, Heppner Adeline, Juhász István (Welland), Kish Ferenc és Margaret, Lesniak Chuck, Redino Roslyn, Szalai Erzsébet, Schnell Kathy, Szakács Tibor és Vilma.

A gyülekezet utolsó életben levő alapító tagja **Maglich Imréné** szül. Zilahy Júlia távozott el az élők sorából augusztus 19-én. 1894. január 16-án született a győrmezei Felpécen. 12 évvel korábban elhunyt férjével együtt a leghűségesebb tagjai voltak a gyülekezetnek. Élete utolsó 15 évét leánya otthonában Utica, NY-ban töltötte, de onnan is támogatója maradt a gyülekezetnek. Aug. 22-én temették férje mellé Buffalóban a templomunkból. Legyen áldott emlékezete! — Értésültünk gyülekezetünk egy korábbi tagjának elhunytáról. Malomsok (Győr m., most Veszprém m.) szülöttét, **özv. Molnár Jánosné** sz. Tóth Júliát 92 éves korában, január 10-én szőlította ki teremtő Ura a földi életből. Temetését Sziemeister Artúr ev. lelkész (Lyons, NY) végezte. „Hosszú élettel elégittem meg, és megláttatom veled üdvösségemet.” (Zsolt 91:16)

CLEVELAND—NYUGAT

Lelkész: **Juhász Imre**

Templom: W. 98 és Denison Avenue — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

Csökkenő létszámú gyülekezeteinknél mindenütt gondot okoz az egyházi épületek karbantartása. Nálunk például a templomtorony téglái látszólag rossz állapotban, s egyes árajánlatok szerint 14-15 ezres kiadásnak néztünk elébe. Szakértői vizsgálat azonban megállapította, hogy a toronyfalak állaga ép, szerkezeti-ileg sértetlen. Így csupán a fagy miatt meglazult külső téglaburkolatok eltávolítására volt szükség. E nagyobb kiadástól megmenekülve, lehetővé vált egyéb karbantartási munkák elvégzése: a lelkészi hivatal és parókia épületén 4 feljárati lépcső kicserélése, ill. kijavítása, cementjárdák felújítása, csatorna- és tetőjavítás, stb.

Ehhez anyagi segítséget nyújtanak híveink külön „javítás-karbantartási” adományai.

Keresztelés: Tóth Spencer Michael (Manchester, CT) aug. 7-én. — **Konfirmáció:** (fel-nőtt) Null Kelley júl. 31-én. — **Esketés:** Bernaciak Dániel és Null Kelley szept. 3-án. — **Temetés:** Gyülekezetünk három korábbi, máshová költözött tagjának elhunytáról értesültünk. Istentiszteleteinken megemlékeztünk róluk: a mezőtúri származású **özv. Sándor Jánosné** sz. Szathmáry Rózsát 81 éves korában, május 28-án hívta el teremtő Ura; a pestmegeyi Pusztavacs szülötte, **özv. Firnigl Jánosné** sz. Szikora Rozália, Oltáregyletünk tagja, Akronban hunyt el júl. 25-én, 80 éves korában; Ausztriában, Bécsben fejezte be földi életét a Roznyórtól származott **Pap Lajosné** sz. Jóseffy Sarolta testvérünk 73 éves korában. „Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van.” (Jn 3:36.)

Nyelvkincsünk megtartását, a magyar irodalom értékelését célozzák ide irodalmi rendezvényeink. E sorozatban már beszámoltunk az ápr. 24-én megtartott „Berzsenyi Dániel” díszebéd és az azzal kapcsolatos műsor sikeréről; szept. 7-én Csikós György író (Freiburg, Németország) tartott irodalmi délutánt, Lovagi Tibor presbiterünk rendezésében; nov. 20-án du. 1/23-kor lesz Péterfia Gábor ev. tanár (Pécs) előadása (dr. Brachna Gábor főesperes rendezésében) két evangélikus költőről, Pilinszky Jánosról és Weöres Sándorról, valamint Illyés Gyuláról.

TORONTO

H. lelkész: **Bernhardt Béla**

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street. — Lelkészi hivatal: 9715 Lake Ave., Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július-augusztust kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor.

Istennek való hálaadással örvendeztünk, hogy Nt. Turchányi Sándor súlyos betegségéből felgyógyulhatott, s közöttünk való szolgálatát, Istentiszteleteink legközelebbi vezetését, megújult erőben végezheti. — Megkésve jelentjük, hogy július 9-én esküdött egymásnak örök hűséget Simpson Thomas és Beeley Carol fia, Simpson Paul és néhai Rác András és Babos Zsuzsanna leánya, Rác Zsuzsanna. Az ifjú párra ezúton is Isten áldását kérjük. Az esketést, Róma 12.12. alapján, gyülekezetünk adminisztrátora, Nt. Bernhardt Béla végezte. — Úrvacsoraosztásra legközelebb karácsony ünnepén, december 25-én vasárnap kerül sor. — Híveinket közvetlenül is felhívtuk, s felhívjuk ehelyen is, egyházfenntartó adakozásra, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyháznak mind az erdélyi menekültek, mind a Fásori Gimnázium javára való szolgálata támogatására. Adományokat, céljuk megjelölésével, pénztárosunk címére lehet eljuttatni (Mr. László Bakó, 40 Shady Lane Cres., Thornhill, Ont. L3T 3W7).

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: DO NOT FORWARD
SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR (USPS 178560)
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102

Egy különleges élet

Egy eldugott faluban született egyszerű kézműves házaspár gyermekeként, majd egy másik faluban növekedett és nevelkedett fel. Harminc éves koráig a helybeli ácsműhelyben dolgozott.

Három éven át mint vándorprédikátor járta az országot. A népszerűlenné látszó ügyeket védelmezte. A szegények és az elesettek között keresett magának barátokat. Nem vetette meg a társadalomból kiközösítetteket és a törvény megszegőit. Könyvet nem írt, hivatalt nem vezetett. Családot nem alapított, vagyona nem volt.

Egyetemre nem járt, nem látogatott el híres világvárosokba. Mindig csak szűkebb hazájában prédikált. Soha nem tett olyasmit, amivel hímevét megalapozhatta volna. Nem volt semmilyen megbízólevele – mindent saját tekintélyére épített.

Csak harminchárom éves volt, amikor a közvélemény végleg ellene fordult. Barátai magára hagyták, ő pedig ellenségei kezébe került, akik kigúnyolták és elítélték.

Keresztre feszítették két gonosztevővel együtt. Miközben haldoklott, sorsot vetettek köpenyére, az egyetlen vagyonra, amelyet ezen a földön birtokolt. Miután meghalt, testét kölcsönként sírboltba helyezték.

Azóta közel 2000 esztendő múlt el. Ma őt tartják az emberiség központi alakjának. A világ valamennyi hadserege, a múltban s jelenben; az összes flotta, amelynek hajói valaha is a tengert szeltek; az országok kormányai, melyek valaha is összeültek; és a királyok sokasága, akik eddig uralkodtak – és mindezek együtt – nem hatottak olyan mértékben az emberiség életére, mint ez az egyetlen különleges élet.

Ismered Őt, Jézus Krisztust, a világ Megváltóját?

Nincs hozzá hasonló!

Az emberi élet egy törékeny cserépedény, de felfoghatja és hordozhatja az élet isteni oldalát: JÉZUST.

Ravasz László

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1988. NOVEMBER HÓ

1. Ezsd 9:5-9, 13-15 — 2Kor 6:11-7:1
2. 1Móz 33:1-16 — 2Kor 7:2-16
3. 1Jn 3:19-24 — 2Kor 8:1-5
4. Rm 7:14-25a — 2Kor 8:6-15
5. 1Jn 2:12-17 — 2Kor 8:16-24

PÜNK. U. 24. VAS. — NOV. 6.

Heti ige: 2Kor 6:2

6. Zsid 7:23-28 — Mk 12:28-37
7. Lk 11:14-23 — 2Kor 9:1-5
8. Mt 24:15-28 — 2Kor 9:6-15
9. Mt 24:29-35 — 2Kor 10:1-11
10. Mt 24: 36-42 — 2Kor 10:12-18
11. 2Ts 2:1-12 — 2Kor 11:1-6
12. Mt 24:43-51 — 2Kor 11:7-15

Még nem késő

(Újsághír: Mindkét oldal megkezdte a középtávú nukleáris irányított lövedékek megsemmisítését.)

Még nem túl késő a megtérésre Babilonban még van remény míg időnk van

még nem túl késő lerombolni a bálványokat a rakétasilókat képeket és oszlopokat az atombombákat

még nem túl késő levágni az aranyborjúkat

még nem késő sokakkal jót tenni a legkisebb testvéreink között

még nem túl késő a megtérésre Babilonban még van remény míg időnk van

Szerdahelyi Pál

Szombathely, 1988. júl. 10.

Egy négyéves kisfiú a leánytestvérével megy az utcán. A kislány szorgalmasan olvassa a névtáblákat, mert az öccse minden háznál megkérdezi: ki lakik itt? Amikor a templomhoz érnek, a lány azt mondja: Itt az Isten lakik. Az nem lehet, mert az Isten az égben lakik! Igazad van, mondja a leány, itt csak a fogadóóráit tartja!

PÜNK. U. 25. VAS. — NOV. 13.

Heti ige: 2Kor 5:10

13. Zsid 9:24-28 — Mk 12:41-44
14. Lk 19:11-28 — 2Kor 11:16-33
15. 1Móz 19:12-19 — 2Kor 12:1-10
16. Lk 13:1-9 — 2Kor 12:11-18
17. Lk 21:11-19 — 2Kor 12:19-21
18. Jel 2:8-11 — 2Kor 13:1-4
19. Jel 20:11-15 — 2Kor 13:5-13

PÜNK. U. UT. VAS. — NOV. 20.

Heti ige: Lk 12:35

20. Jel 1:4b-8 — Jn 18:33-37
21. Lk 12:42-48 — Filem 1:1-25
22. Zsid 12:12-17 — 2Pt 1:1-11
23. Zsid 12:22-29 — 2Pt 1:12-21
24. **Hálaadás ünn.** Lk 17:11-19 — 2Pt 2:1-22
25. Jel 21:10-27 — 2Pt 3:1-9
26. Jel 22:1-5 — 2Pt 3:10-18

ÁDVENT 1. VAS. — NOV. 27.

Heti ige: Zak 9:9

27. 1Ts 3:9-13 — Lk 19:28-40
28. Hab 2:1-4 — Ézs 56:1-8
29. Mik 2:1-5, 12-13 — Ézs 57:14-21
30. Jel 22:12-21 — Ézs 58:1-12

1988. DECEMBER HÓ

1. Zsid 10:19-23 — Ézs 59:1-15a
2. Jn 18:33-38 — Ézs 59:15b-21
3. Jel 5:1-14 — Ézs 60:1-11

ÁDVENT 2. VAS. — DEC. 4.

Heti ige: Lk 21:28

4. Fil 1:3-11 — Lk 3:1-6
5. Zsid 6:9-12 — Ézs 60:16-22
6. Jel 2:1-7 — Ézs 61:1-6
7. Jel 3:7-13 — Ézs 61:7-11
8. Ag 2:1, 3-9 — Ézs 62:1-5
9. Jel 3:14-22 — Ézs 62:6-12
10. Mt 24:1-14 — Ézs 63:7-16

ÁDVENT 3. VAS. — DEC. 11.

Heti ige: Ézs 40:3, 10

11. Fil 4:4-9 — Lk 3:7-18
12. Mt 11:11-15 — Ézs 63:17-64:3
13. Mt 3:1-12 — Ézs 64:4-11
14. Lk 3:1-14 — Ézs 65:1-12
15. Hós 14:6-10 — Ézs 65:16b-25
16. Lk 3:15-20 — Ézs 66:5-14
17. Lk 7:29-35 — Ézs 66:15-24

ÁDVENT 4. VAS. — DEC. 18.

Heti ige: Fil 4:4-5

18. Zsid 10:5-10 — Lk 1:39-55
19. 2Sám 7:4-6, 12-14a — Lk 1:1-17
20. Jn 1:19-28 — Lk 1:18-25
21. Jn 5:31-40 — Lk 1:26-38
22. Jel 7:9-17 — Lk 1:39-56
23. Jn 19:25-27 — Lk 1:57-66
24. Tit 2:11-14 — Lk 1:67-80

KARÁCSONY — DEC. 25.

Heti ige: Jn 1:14

25. **Karácsony 1.** Tit 3:4-7 — Lk 2:1-14
26. **Karácsony 2.** Zsid 1:1-9 — Lk 2:15-20
27. 1Jn 1:1-10 — Lk 2:21-24
28. Jel 12:1-6, 13-17 — Lk 2:25-35
29. Jn 3:16-21 — Lk 2:36-40
30. 1Jn 2:21-25 — Lk 2:41-52
31. Rm 8:31b-39 — Zsolt 125